

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
БДУКМ

_____ С. Л. Шпарло

«___» _____ 2022 г.

Рэгістрацыйны № ВД-____ / вуч.

АХОВА ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці 1-23 01 12
Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(па напрамках)*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі першай ступені ОСВО 1-23 01 12-2013 па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках), вучэбнага плана ўстанова вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)

СКЛАДАЛЬНІК

А. М. Нароўская, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

М. М. Елінская, вядучы рэферэнт аддзела арганізацыйнай работы, інфармацыі і выкарыстання дакументаў Дэпартамента па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук;

Л. У. Дамнянкова, дацэнт кафедры народнага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 13 ад 21.05.2021);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 09.06.2021)

Адказы за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказы за выпуск: А. М. Нароўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Актуальнасць вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» абумоўлена тым, што ў перыяд глабалізацыі асабліва важным становіцца захаванне матэрыяльнай і нематэрыяльнай культурнай спадчыны. Ахова гісторыка-культурнай спадчыны – важны напрамак дзейнасці будучых спецыялістаў, які заключаецца ў захаванні гісторыка-культурных каштоўнасцей, пераўтварэнні ў аб’екты музейнага паказу культурных каштоўнасцей, актуалізацыі і інтэрпрэтацыі як нерухомах, так і рухомах аб’ектаў спадчыны. У сувязі з гэтым вывучэнне прынцыпаў, метадаў, форм захавання і актуалізацыі спадчыны з’яўляецца неабходнай умовай падрыхтоўкі спецыялістаў у гэтай галіне.

Асноўная *мэта* вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» – фарміраванне ў студэнтаў тэарэтычных ведаў і практычных навыкаў у галіне аховы гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

Задачы вывучэння вучэбнай дысцыпліны: азнаёміць будучых спецыялістаў з заканадаўчай базай Рэспублікі Беларусь у галіне аховы гісторыка-культурнай спадчыны; даць студэнтам сістэмныя веды аб уліку, захаванні і прыстасаванні гісторыка-культурных каштоўнасцей; азнаёміць з асноўнымі відамі работ на гісторыка-культурных каштоўнасцях.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках):

Прафесійныя кампетэнцыі:

ПК-1. Планаваць, арганізоўваць і ўдасканалваць дзейнасць службаў кіравання музейнай справай, аховы гісторыка-культурнай спадчыны, адукацыі і турызму.

ПК-5. Распрацоўваць уніфікаваныя формы дакументаў уліку музейных калекцый, уніфікаваныя сістэмы дакументацыі, пашпарты матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

ПК-15. Праводзіць кансультаванне па пытаннях музейнай справы, арганізацыі турызму і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ведаць:

- гісторыю станаўлення аховы гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

- асноўныя этапы і крыніцы фарміравання гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

- увесь комплекс характарыстык гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

- асноўныя прычыны страты і пагрозы знішчэння гісторыка-культурных каштоўнасцей Беларусі;

- прынцыпы захавання гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

умець:

- аналізаваць крыніцы фарміравання гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;

- даць характарыстыку гісторыка-культурнай каштоўнасці і абгрунтаваць яе ўключэнне ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь (далей – Дзярж-спіс);

- вызначыць пагрозы існавання гісторыка-культурных каштоўнасцей Беларусі;

валодаць:

- асновамі юрыдычнай аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

- метадалогіяй фарміравання гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

Пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» ўлічваецца яе сувязь з вучэбнымі дысцыплінамі «Тэорыя і методыка музейнай справы», «Гісторыя музейнай справы», «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў», «Тэорыя і гісторыя культуры», «Этналогія і этнаграфія Беларусі» і іншымі вучэбнымі дысцыплінамі, якія служаць падмуркам у набыцці прафесійных ведаў па спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны».

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» прадугледжана 122 гадзіны, з якіх 50 – аўдыторныя. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 30 гадзін, семінарскія заняткі – 20 гадзін.

Рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Змест і мэты вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны». Ахова гісторыка-культурнай спадчыны як напрамак культурнай дзейнасці, што ажыццяўляецца ў мэтах зберажэння і памнажэння гісторыка-культурнай спадчыны і стварэння ўмоў для яе перадачы наступным пакаленням. Асноўныя дэфініцыі.

Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры (2016). Адзіны прававы класіфікатар Рэспублікі Беларусь (2018).

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі гуманітарнага кірунку. Формы навучання і кантролю. Агляд літаратуры па вучэбнай дысцыпліне.

Раздзел I. Асаблівасці станаўлення і развіцця заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны

Тэма 1. Ахова культурных каштоўнасцей на беларускіх землях у дасавецкі перыяд

Ахова помнікаў гісторыі і культуры ў Беларусі ў перыяд Рэчы Паспалітай, Расійскай імперыі. Імператарскія ўказы (1826, 1848) па зборы сведчанняў аб рэштках старажытнасцей. Загады і даручэнні (1877, 1903) аб забароне разбурэнняў і перабудовы старажытных аб'ектаў. Дзейнасць Імператарскай археалагічнай камісіі (ІАК). Рэстаўрацыя і кансервацыя замкаў, храмаў. Дзейнасць П. П. Пакрышкіна. Археалагічныя раскопкі на тэрыторыі Беларусі (Е. Р. Раманаў, Г. Х. Татур, Я. Тышкевіч, А. Кіркоў, В. А. Шукевіч і інш.). Археалагічныя карты Віленскай і Гродзенскай губерняў (Ф. В. Пакроўскі). Дзейнасць грамадскіх арганізацый па вывучэнні, сістэматызацыі і ахове помнікаў гісторыі і культуры.

Тэма 2. Ахова культурных каштоўнасцей у БССР і СССР

Фарміраванне дзяржаўных органаў па ўліку і ахове помнікаў у першыя гады савецкай улады. Закон «Аб забароне вывазу і гандлю за мяжой прадметаў асаблівага мастацкага і

гістарычнага значэння» (1918). Дэкрэт «Аб рэгістрацыі, прыёме на ўлік і ахове помнікаў мастацтва і старажытнасцей, якія знаходзяцца ва ўласнасці прыватных асоб, грамадстваў і ўстаноў» (1918). Стварэнне Губернскіх камітэтаў па справах музеяў і аховы помнікаў мастацтва, старажытнасцей, народнага побыту і прыроды (1918).

Вывучэнне помнікаў гісторыі і культуры ў даваенны час у БССР. Дзейнасць Інстытута беларускай культуры Акадэміі навук БССР.

Вывучэнне культурнай спадчыны ў Заходняй Беларусі. Дзейнасць Міністэрства веравызнання і народнай асветы. Дзейнасць рэстаўрацыйных акругоў і камісій. Інвентарызацыя і рэстаўрацыя помнікаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Другі з'езд рэстаўратараў Польшчы (1927). Закон аб апецы над помнікамі (1928). Улік і ахова помнікаў даўніны XVI–XVIII стст.

Ахова гісторыка-культурнай спадчыны ў пасляваенны перыяд. Дзейнасць Добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры. Закон БССР «Об охране памятников культуры» (1969). Закон БССР «Об охране и использовании памятников истории и культуры» (1978).

Тэма 3. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны (канец XX – пачатак XXI ст.)

Заканадаўчыя і нарматыўныя прававыя акты, якія рэгулююць ахову гісторыка-культурнай спадчыны. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь (1994). Закон «Об охране историко-культурного наследия» (1992). Закон «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны» (2006). Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры (2016). Міжнародныя дагаворы, ратыфікаваныя Рэспублікай Беларусь (дэкларацыі, канвенцыі, рэкамендацыі, харты). Указы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Законы і іншыя кадыфікаваныя нарматыўныя акты. Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь. Пастановы і загады Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рашэнні органаў мясцовага кіравання і самакіравання, якія рэгулююць пытанні аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Раздел II. Дзяржаўная палітыка і дзяржаўнае кіраванне ў сферы культуры

Тэма 4. Дзяржаўнае кіраванне ў сферы культуры

Паўнамоцтвы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сферы культуры. Паўнамоцтвы Савета Міністраў і Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у сферы культуры. Кампетэнцыі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, іншых дзяржаўных органаў у сферы культуры.

Узаемадзеянне ў сферы культуры дзяржаўных органаў з органамі тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, грамадскімі аб'яднаннямі і іншымі юрыдычнымі асобамі, грамадзянамі, у тым ліку індывідуальнымі прадпрымальнікамі. Грамадскія назіральныя камісіі па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і іншыя кансультатыўныя органы (экспертныя фарміраванні) па пытаннях культуры. Супрацоўніцтва ў сферы культуры дзяржаўных органаў з камерцыйнымі арганізацыямі і індывідуальнымі прадпрымальнікамі.

Тэма 5. Напрамкі дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры

Дзяржаўныя праграмы, накіраваныя на захаванне, развіццё, распаўсюджванне і (або) папулярызацыю культуры. Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 25.07.2016 № 289.

Крыніцы фінансавання ў сферы культуры. Сродкі рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў. Бюджэтны кодэкс Рэспублікі Беларусь. Фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва. Дзейнасць фондаў для фінансавання культурнай дзейнасці. Спонсары і мецэнаты ў культуры. Асаблівасці фінансавання дзяржаўных арганізацый культуры. Дзейнасць устаноў культуры, якая прыносіць даход. Матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне ў сферы культуры

Тэма 6. Прававыя асновы міжнароднага супрацоўніцтва ў сферы культуры

Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры як прававая аснова міжнароднага супрацоўніцтва ў сферы культуры. Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 21.11.2017 № 877 (рэд. ад 19.11.2020).

Фарміраванне міжнароднага заканадаўства ў галіне аховы культурнай спадчыны. Пакт Рэрыха (Вашынгтон, 1935). Гааг-

ская канвенцыя аб абароне культурных каштоўнасцей у выпадку ўзброенага канфлікту (1954). Дзейнасць Міжнароднай рады па захаванні помнікаў і славетых месцаў (ІКОМАС, 1965). Еўрапейская Канвенцыя аб ахове археалагічнай спадчыны (Лондан, 1969). Канвенцыя аб ахове сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны (1972). Хартыя захавання гістарычных гарадоў і гарадскіх абшараў «Вашынгтонская хартыя» (Вашынгтон, 1987). Канвенцыя аб ахове падводнай культурнай спадчыны (2001). Міжнародная Канвенцыя аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны (Парыж, 2003).

Раздзел III. Дзяржаўны ўлік і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

Тэма 7. Віды гісторыка-культурных каштоўнасцей

Вызначэнне паняццяў «культурная спадчына», «гісторыка-культурная спадчына», «культурная каштоўнасць», «гісторыка-культурная каштоўнасць». Класіфікацыя гісторыка-культурных каштоўнасцей: матэрыяльныя і нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці. Катэгорыі гісторыка-культурных каштоўнасцей. Віды матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Дакументальныя помнікі. Запаветныя мясціны. Помнікі архітэктуры. Помнікі гісторыі. Помнікі горадабудаўніцтва (11 помнікаў горадабудаўніцтва ў Дзяржаўным спісе гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь). Помнікі мастацтва. Нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці. Катэгорыі гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Тэма 8. Беларуская рэспубліканская навукова-метадычная рада і абласныя (Мінскі гарадскі) саветы па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны

Прававая аснова дзейнасці Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай рады (далей – Рада) па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Асноўныя задачы і кірункі дзейнасці Рады. Склад Рады. Навукова-метадычнае забеспячэнне ўліку, захавання, аднаўлення, утрымання і выкарыстання гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Абласныя (Мінскі гарадскі) саветы (далей – саветы) па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Склад саветаў. Роля саветаў у садзейнічанні ахове гісторыка-культурнай спадчыны.

Тэма 9. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Спісы сусветнай спадчыны ЮНЕСКА

Дзяржспіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Парадак уключэння культурных каштоўнасцей, якім нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці, у Дзяржспіс. Структура Дзяржспіса. Звесткі Дзяржспіса. Асаблівасці ўключэння комплексу або ансамбля матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей у Дзяржспіс. Актуалізацыя звестак аб гісторыка-культурных каштоўнасцях. Сайт: gossписок.gov.by.

Уключэнне гісторыка-культурных каштоўнасцей у Спісы сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Спіс Сусветнай культурнай спадчыны, Рэпрэзентатыўны спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны чалавецтва, Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны, якая мае патрэбу ў тэрміновай ахове і іншыя спісы ЮНЕСКА ў адпаведнасці з міжнародным заканадаўствам.

Тэма 10. Вылучэнне культурнай каштоўнасці для надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці

Парадак уключэння культурнай каштоўнасці ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей. Вылучэнне культурнай каштоўнасці з ліку існуючых альбо выяўленых. Адпаведнасць яе крытэрыям для надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Фіксацыя, навуковая апрацоўка, мастацкая ацэнка. Накіраванне прапановы ў аблвыканкам, Мінгарвыканкам. Падрыхтоўка абгрунтавання для надання культурнай каштоўнасці статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Разгляд прапаноў упаўнаважаным органам і прыняцця рашэння аб наданні статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці і катэгорыі.

Тэма 11. Прафесійнае і выпадковае выяўленне культурнай каштоўнасці, якой можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці

Прафесійнае выяўленне культурных каштоўнасцей, у тым ліку пры правядзенні археалагічных даследаванняў. Сутнасць прафесійнай навукова-даследчай дзейнасці. Фіксацыя, навуковая апрацоўка і мастацкая ацэнка выяўленай каштоўнасці. Паведамленне пра выяўленую культурную каштоўнасць у мясцовы выканаўчы і распарадчы орган базавага тэрытарыяльнага ўзроўню. Забеспячэнне мер па ахове выяўленай рухомай і нерухомай матэрыяльнай культурнай каштоўнасці.

Дзейнасць юрыдычнай асобы або грамадзяніна, у тым ліку індывідуальнага прадпрымальніка, якія выпадкова выявілі матэрыяльную каштоўнасць, якой можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці і якая на момант яе выяўлення не мела ўласніка. Меры па захаванні матэрыяльнай культурнай каштоўнасці. Выплата ўзнагароджання за выпадкова выяўленую культурную каштоўнасць, якая з'яўляецца скарбам і якой нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці. Дзеянні мясцовага выканаўчага і распарадчага органа базавага тэрытарыяльнага ўзроўню пры прафесійным альбо выпадковым выяўленні культурнай каштоўнасці, якой можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Тэма 12. Наданне і пазбаўленне статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь

Парадак унясення прапаноў аб наданні культурным каштоўнасцям статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Фіксацыя, навуковая апрацоўка і мастацкая ацэнка культурных каштоўнасцей. Крытэрыі для надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Наданне культурнай каштоўнасці статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, наступствы надання (ненадання) культурнай каштоўнасці статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Пазбаўленне матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. Алгарытм разгляду прапаноў аб пазбаўленні статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці помнікаў архітэктуры. Навуковае заключэнне аб немагчымасці навукова-абгрунтаванага аднаўлення. Прыняцце рашэння саветам па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Разгляд пытання аб пазбаўленні статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці Беларускай рэспубліканскай навукова-

метадычнай радай па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Рашэнне Міністэрства культуры. Асаблівасці пазбаўлення статусу помнікаў археалогіі.

Тэма 13. Уліковыя дакументы і Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь

Пашпарт матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці. Запаўненне пашпарта па форме, устаноўленай пастановай Міністэрства культуры ад 28 снежня 2016 г. № 89. Звесткі, якія ўносяцца ў пашпарт матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці лістом змяненняў.

Ахоўныя абавязацельствы. Форма ахоўнага абавязацельства, устаноўлена пастановай Міністэрства культуры ад 28 снежня 2016 г. № 90. Правы, абавязкі і абмежаванні праў уласніка (карыстальніка) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Дзейнасць мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў базавага тэрытарыяльнага ўзроўню ў выпадку змянення звестак аб гісторыка-культурных каштоўнасцях. Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь. Парадак фарміравання, вядзення і выкарыстання Банка звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь.

Тэма 14. Захаванне гісторыка-культурных каштоўнасцей

Меры па захаванні гісторыка-культурных каштоўнасцей. Сістэма арганізацыйных, прававых, эканамічных, матэрыяльна-тэхнічных, навуковых, інфармацыйных і (або) іншых мер, якія ажыццяўляюцца ў мэтах зберажэння і памнажэння гісторыка-культурнай спадчыны і стварэння ўмоў для яе перадачы наступным пакаленням.

Забеспячэнне захавання нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Перамяшчэнне нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці ў мэтах яе аднаўлення. Агляды нерухомых гісторыка-культурных каштоўнасцей. Складанне актаў агляду. Забеспячэнне захавання рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Забеспячэнне захавання нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Ахоўная дошка. Асаблівасці ўсталявання ахоўнай дошкі. Форма ахоўнай дошкі.

Тэма 15. Ахоўныя зоны

Праекты зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Парадак распрацоўкі і актуалізацыі горадабудаўнічай і землеўпарадкавальнай дакументацыі, а таксама іншай праектнай дакументацыі, рэалізацыя якой можа аказаць уздзеянне на нерухомыя матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці. Тэхнічныя нарматыўныя прававыя акты. Зоны аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Ахоўная зона. Зона рэгулявання забудовы. Зона аховы ландшафту. Зона аховы культурнага пласта (слоя). Рэжымы ўтрымання і выкарыстання зон аховы. «Гісторыка-архітэктурны апорны план». «Схема ландшафтнага аналізу». «Схема межаў зон аховы гісторыка-культурнай каштоўнасці». Прадухіленне пагрозы захаванню матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Недапушчэнне пагаршэння ўмоў успрымання нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Тэма 16. Права ўласнасці на культурныя каштоўнасці

Прававое рэгуляванне пытанняў уласнасці на гісторыка-культурныя каштоўнасці. Пераважнае права набыцця долі ў праве агульнай уласнасці на гісторыка-культурную каштоўнасць. Рэгістрацыя абмежаванняў, звязаная са статусам гісторыка-культурнай каштоўнасці. Права ўласніка матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці. Права ўласніка калекцыі. Абмежаванне правоў уласніка (карыстальніка) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, землекарыстальніка, на зямельным участку якога размешчана нерухомая матэрыяльная гісторыка-культурная каштоўнасць. Абавязкі ўласніка (карыстальніка) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, землекарыстальніка, на зямельным участку якога размешчана нерухомая матэрыяльная гісторыка-культурная каштоўнасць.

Тэма 17. Віды работ, якія выконваюцца на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях

Навукова-даследчыя, праектныя і рамонтна-рэстаўрацыйныя работы. Археалагічныя, архіўна-бібліяграфічныя і натурныя даследаванні. Рамонтна-рэстаўрацыйныя работы: аднаўленне, дапаўненне, кансервацыя, прыстасаванне, перамяшчэнне, ра-

монт, раскрыццё, рэгенерацыя, рэканструкцыя. Асноўныя прынцыпы рэстаўрацыі. Асаблівасці рэстаўрацыі рухомах і нерухомах культурных каштоўнасцей. Віды кансервацыі. Кансервацыя руін. Методыка рэстаўрацыйных работ.

Дазвол на выкананне навукова-даследчых і праектных работ. Выкананне работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях. Кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях. Навукова-метадычнае кіраўніцтва і аўтарскі нагляд. Узгадненне навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях. Прыняцце ў эксплуатацыю нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, на якой выконваліся рамонтна-рэстаўрацыйныя работы. Адміністрацыйныя працэдуры ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны, якія ажыццяўляюцца Міністэрствам культуры па заявах грамадзян, юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў.

Тэма 18. Дакументальныя помнікі.

Формы і метады іх захавання

Віды дакументальных помнікаў: акты дзяржаўных органаў, пісьмовыя, графічныя і аўдыявізуальныя дакументы, старажытныя і іншыя рукапісы, архіўныя дакументы, рэдкія друкаваныя выданні.

Функцыі дзяржаўнай установы «Нацыянальная бібліятэка Беларусі» і яе роля ў захаванні кніжных помнікаў. Дзяржаўны рэестр кніжных помнікаў Рэспублікі Беларусь. Уласнасць на кніжныя помнікі. Права і абавязкі ўласнікаў. Асаблівасці захавання і выкарыстання дакументаў, якія залічаны ў культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь. Цэнтр камплектавання і вивучэння дакументальнай спадчыны беларускага замежжа (2014). Праграма ЮНЕСКА «Памяць» (1992).

Формы і метады захавання дакументальнай спадчыны. Праблема фізічнага захавання рукапісных помнікаў. Кансервацыя (стабілізацыя) і рэстаўрацыя дакументальных помнікаў. Мікрафільмаванне. Мікрафішаванне. Факсімільнае ўзнаўленне арыгіналаў. Новыя тэхналогіі ў захаванні дакументальных

помнікаў. Праблема захаванасці і забеспячэнне доступу да помнікаў.

Тэма 19. Ахова помнікаў архітэктуры

Помнікі архітэктуры ў Дзяржспісе і іншыя помнікі архітэктуры. Захаванне і прыстасаванне помнікаў грамадзянскай архітэктуры. Навукова-адукацыйныя, тэатральна-відовішчныя збудаванні, паштовыя станцыі, вакзалы, гандлёвыя рады, рэстараны, гасцініцы, жылыя будынкі як асобная катэгорыя грамадзянскай архітэктуры. Асаблівасці іх захавання.

Пастанова Савета Міністраў БССР аб стварэнні ў Рэспубліцы Беларусь Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту (1976). Структура музея. Праблемы фарміравання музеяў пад адкрытым небам. Формы захавання і прыстасавання помнікаў драўлянага дойлідства. Рэстаўрацыя дрэва. Метады кансервацыі дрэва. «Археалагічнае дрэва». Методыка прафесара В. Я. Віхрова. Праблемы захавання помнікаў драўлянага дойлідства.

Тэма 20. Ахова помнікаў горадабудаўніцтва

Гістарычныя цэнтры гарадоў (11 помнікаў горадабудаўніцтва). Гарадскія гістарычныя прадмесці. Помнікі горадабудаўніцтва як комплексы гісторыка-культурных каштоўнасцей. Даследаванне планіровачнай структуры забудовы або фрагментаў планіровачнай структуры забудовы гарадоў. Міжнародная хартыя захавання і рэстаўрацыі помнікаў і мясцін (Венецыянская хартыя, 1964).

Малыя гарады як крыніца і захавальніца гістарычнай і культурнай спадчыны. Мястэчкі Беларусі і спецыфічныя асаблівасці планіроўкі. Захаванне прынцыпаў развіцця і рэгіянальнай спецыфікі. Аднаўленне і ахова каштоўных і значных будынкаў малых гарадоў. Архітэктурны савет краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы (АССЭЕ). Пытанне «Устойлівыя каштоўнасці архітэктуры малых гарадоў» на кангрэсе Міжнароднага саюза архітэктараў (Стамбул, 1996).

Дзяржаўнае рэгуляванне архітэктурнай, горадабудаўнічай і будаўнічай дзейнасцю ў Рэспубліцы Беларусь.

Тэма 21. Ахова помнікаў археалогіі

Ахова археалагічнай спадчыны як напрамак культурнай дзейнасці. Помнікі археалогіі ў Дзяржспісе і іншыя археалагічныя аб'екты і артэфакты. Улік археалагічных аб'ектаў і археалагічных артэфактаў. Рэестр археалагічных аб'ектаў. Рэестр археалагічных артэфактаў. Археалагічныя даследаванні. Археалагічныя палявыя работы: археалагічныя раскопкі, разведка, нагляд. Пошук і выяўленне археалагічных аб'ектаў і (або) археалагічных артэфактаў. Дазвол на права правядзення археалагічных даследаванняў. Камісіі па археалагічных аб'ектах і археалагічных артэфактах. Выкананне земляных, будаўнічых, меліярацыйных і іншых работ, ажыццяўленне іншай дзейнасці на тэрыторыі археалагічных аб'ектаў. Меры па ахове археалагічных аб'ектаў пры выкананні работ на тэрыторыі археалагічных аб'ектаў. Адміністрацыйныя працэдуры ў сферы аховы археалагічнай спадчыны, якія ажыццяўляюцца Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі і мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі па заявах грамадзян, юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў.

Тэма 22. Ахова помнікаў гісторыі

Помнікі гісторыі ў Дзяржспісе і іншыя помнікі гісторыі. Метады вылучэння і выкарыстання знакавых гістарычных аб'ектаў. Мемарыяльныя кватэры. Музеі, прысвечаныя знакавым гістарычным падзеям і асобам. Мемарыяльныя ансамблі. Мемарыяльныя дошкі і іх асаблівасці. Мемарыяльныя помнікі вядомым гістарычным асобам і падзеям як месцы памяці. Праблемы захавання помнікаў гісторыі.

Рэгістр воінскіх пахаванняў і пахаванняў ахвяр войнаў Рэспублікі Беларусь аўтаматызаванага банка даных «Кніга памяці Рэспублікі Беларусь». Мэты і задачы ўшанавання памяці загінуўшых абаронцаў Айчыны. Асноўныя формы ўшанавання памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў. Мемарыяльныя комплексы. Надмагільныя помнікі. Хроніка «Памяць». Дзяржаўны ўлік вайсковых пахаванняў.

Тэма 23. Ахова помнікаў мастацтваў

Помнікі мастацтваў у Дзяржспісе і іншыя помнікі мастацтваў. Асаблівасці захавання помнікаў мастацтва: творы выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнога і іншых відаў мастац-

тва. Умовы захавання помнікаў мастацтва ў дзяржаўных музеях Рэспублікі Беларусь. Тэмпературна-вільготнасны і светлавы рэжым у фондах і выставачных залах музеяў.

Асноўныя прынцыпы навуковай рэстаўрацыі і кансервацыі. Асаблівасці рэстаўрацыі алейнага жывапісу. Рэстаўрацыя тэмпернага жывапісу (у тым ліку рэстаўрацыя абразоў). Асаблівасці рэстаўрацыі скульптуры. Рэстаўрацыя дэкаратыўных тканін і скуры. Складанасці рэстаўрацыі гістарычных габеленаў (шпалераў). Рэстаўрацыя антыкварнай мэблі. Умовы захавання твораў мастацтва ў музеях Рэспублікі Беларусь. Дзейнасць рэстаўратараў. Рэспубліканскі рэстаўрацыйны савет.

Тэма 24. Увоз і (або) вываз, вяртанне культурных каштоўнасцей

Увоз і (або) вываз, вяртанне культурных каштоўнасцей. Адапаведнасць кодэксу і іншым актам заканадаўства аб культуры, заканадаўствам аб знешнеэканамічнай дзейнасці, заканадаўствам аб мытным рэгуляванні, міжнародным дагаворам. Канвенцыя аб мерах, накіраваных на забарону і папярэджанне незаконнага ўвозу і перадачы правоў уласнасці на культурныя каштоўнасці (1972).

Вяртанне культурных каштоўнасцей. Камісія па выяўленні, вяртанні, сумесным выкарыстанні і ўвядзенні ў навуковы і культурны ўжытак культурных каштоўнасцей, якія знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь. Асноўныя напрамкі і формы дзейнасці па выяўленні, вяртанні, сумесным выкарыстанні і ўвядзенні ў навуковы і культурны ўжытак культурных каштоўнасцей, якія знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь. Сайт «Вяртанне: viartanne.by».

Тэма 25. Парушэнне заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны

Асноўныя парушэнні заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны. Невыкананне абавязкаў па падпісанні і (або) захаванні патрабаванняў ахоўных абавязацельстваў. Парушэнне парадку і (або) умоў выканання работ на гісторыка-культурных каштоўнасцях альбо здзяйсненне дзеянняў, якія ствараюць пагрозу гісторыка-культурным каштоўнасцям. Знішчэнне, пашкоджанне або страта гісторыка-культурных

каштоўнасцей або культурных каштоўнасцей, якім можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці. Парушэнне рэжымаў утрымання і (або) выкарыстання зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Невыкананне патрабаванняў аб абмежаванні правоў уласніка гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Крымінальная адказнасць. Наўмыснае знішчэнне або пашкоджанне гісторыка-культурных каштоўнасцей або культурных каштоўнасцей, якім можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці. Знішчэнне, пашкоджанне або страта гісторыка-культурных каштоўнасцей або культурных каштоўнасцей, якім можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці, па неасцярожнасці. Здзек над гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыт. гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
	лекцыі	семінарскія заняткі		
Уводзіны	2			
Раздзел I. Асаблівасці станаўлення і развіцця заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны				
<i>Тэма 1.</i> Ахова культурных каштоўнасцей на беларускіх землях у дасавецкі перыяд	2			
<i>Тэма 2.</i> Ахова культурных каштоўнасцей у БССР і СССР		2		
<i>Тэма 3.</i> Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны (канец XX – пач. XXI ст.)	2			
Раздзел II. Дзяржаўная палітыка і дзяржаўнае кіраванне ў сферы культуры				
<i>Тэма 4.</i> Дзяржаўнае кіраванне ў сферы культуры	2			
<i>Тэма 5.</i> Напрамкі дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры		2		
<i>Тэма 6.</i> Прававыя асновы міжнароднага супрацоўніцтва ў сферы культуры	2			выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедыяпрэзентацыя
Раздзел III. Дзяржаўны ўлік і ахова гісторыка-культурнай спадчыны				
<i>Тэма 7.</i> Віды гісторыка-культурных каштоўнасцей	2			
<i>Тэма 8.</i> Беларуская рэспубліканская навукова-метадычная рада і абласныя (Мінскі гарадскі) саветы па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны			1	

Тэма 9. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Спісы сусветнай спадчыны ЮНЕСКА		2		
Тэма 10. Вылучэнне культурнай каштоўнасці для надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці	2			
Тэма 11. Прафесійнае і выпадковае выяўленне культурнай каштоўнасці, якой можа быць нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці			2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедыяпрэзентацыя
Тэма 12. Наданне і пазбаўленне статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь		2		
Тэма 13. Уліковыя дакументы і Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь		2		
Тэма 14. Захаванне гісторыка-культурных каштоўнасцей			2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
Тэма 15. Ахоўныя зоны		2		
Тэма 16. Права ўласнасці на культурныя каштоўнасці			2	
Тэма 17. Віды работ, якія выконваюцца на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях	2			
Тэма 18. Дакументальныя помнікі. Формы і метады іх захавання	2			
Тэма 19. Ахова помнікаў архітэктуры		2		выбарачнае апытанне, тэставае заданне
Тэма 20. Ахова помнікаў горадабудаўніцтва	2			
Тэма 21. Ахова помнікаў археалогіі	2			
Тэма 22. Ахова помнікаў гісторыі			2	
Тэма 23. Ахова помнікаў мастацтваў	2			
Тэма 24. Увоз і (або) вываз, вяртанне культурных каштоўнасцей		2		
Тэма 25. Парушэнне заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны			1	
Разам...	24	16	10	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Інфармацыйныя рэсурсы

1. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь [Інфармацыйны рэсурс]: сайт gossписок.gov.by.
2. Сайт «Жывая спадчына Беларусі: інвентар нематэрыяльнай культурнай спадчыны» [Інфармацыйны рэсурс]: livingheritage.by.
3. Сайт «Інтэрнэт-партал «Вяртанне» [Інфармацыйны рэсурс]: viartanne.by.
4. Гісторыка-культурная спадчына // Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]: афіцыйны сайт Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу: <http://kultura.gov.by/ru/ikn-ru>. – Дата доступу: 20.05.2021.

НАРМАТЫЎНЫЯ ПРАВАВЫЯ АКТЫ

Кодэксы, законы

Кодекс Рэспублікі Беларусь ад 20.07.2016 № 413-З «Кодекс Рэспублікі Беларусь аб культуры» // Нацыянальнай прававой інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 02.08.2016, 2/2412.

Кодекс Рэспублікі Беларусь ад 06.01.2021 № 91-З «Кодекс Рэспублікі Беларусь аб административных правонарушениях» // Нацыянальнай прававой інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 22.01.2021, 2/2811.

Кодекс Рэспублікі Беларусь ад 06.01.2021 № 92-З «Працэсуальна-исполнительный кодекс Рэспублікі Беларусь аб административных правонарушениях» // Нацыянальнай прававой інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 22.01.2021, 2/2812.

Кодекс Рэспублікі Беларусь ад 09.07.1999 № 275-З (ред. ад 06.01.2021) «Уголовный кодекс Рэспублікі Беларусь» (с изм. и доп., вступившими в силу с 14.04.2021) // Нацыянальнай рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 15.10.1999, № 76, 2/50.

Кодекс Рэспублікі Беларусь ад 16.07.1999 № 295-З (ред. ад 06.01.2021) «Уголовно-процессуальный кодекс Рэспублікі Беларусь» (с изм. и доп., вступившими в силу с 14.04.2021) // На-

циональный реестр правовых актов Республики Беларусь, 25.08.2000, № 77-78, 2/71.

Закон Республики Беларусь «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Беларусь» // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 19.07.2004, №109, 2/1049.

Закон Республики Беларусь «О государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним» // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 07.08.2002, №87, 2/882.

Закон Республики Беларусь «О местном управлении и самоуправлении в Республике Беларусь» // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 25.01.2010, №17, 2/1660.

Закон Республики Беларусь «О погребении и похоронном деле» // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 11.01.2015, 2/2235.

Кодекс Республики Беларусь «Бюджетный кодекс Республики Беларусь» // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 01.08.2008, № 183, 2/1509.

Кодекс Республики Беларусь «Гражданский кодекс Республики Беларусь», опубликован на Национальном правовом интернет-портале Республики Беларусь 27.12.2018.

Указы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Аб некаторых пытаннях дзейнасці фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва: Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 13.12.2004 № 601 (рэд. ад 16.08.2019) // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 20.12.2004, № 195, 1/6077.

Аб некаторых пытаннях аховы гісторыка-культурнай спадчыны: Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 18.10.2007 № 527 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 25.10.2007, № 252, 1/9038.

О порядке оценки стоимости культурных ценностей: Указ Президента Республики Беларусь от 19.04.2007 № 190 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 27.04.2007, № 97, 1/8528.

Об административных процедурах, осуществляемых государственными органами и иными организациями по заявлениям граждан: Указ Президента Республики Беларусь от

26.04.2010 № 200 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 19.05.2010, № 119, 1/11590.

Указ Президента Республики Беларусь от 24.03.2016 № 109 «Об увековечении памяти о погибших при защите Отечества и сохранении памяти о жертвах войн» // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 26.03.2016, 1/16340.

Указ Президента Республики Беларусь от 25.07.2016 № 289 (ред. от 18.04.2019) «О порядке формирования, финансирования, выполнения и оценки эффективности реализации государственных программ» // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 28.07.2016, 1/16563.

Пастановы Урада Рэспублікі Беларусь

Вопросы Министерства культуры (вместе с Положением о Министерстве культуры): постановление Совета Министров Республики Беларусь от 17.01.2017 № 40 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 24.01.2017, 5/43246.

О некоторых мерах по реализации Кодекса Республики Беларусь о культуре: постановление Совета Министров Республики Беларусь, 13 января 2017 г., № 25 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 21.01.2017, 5/43222.

О некоторых вопросах обеспечения сохранности историко-культурных ценностей: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 03.06.2016 № 437 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 08.06.2016, 5/42173.

О некоторых вопросах переустройства и перепланировки, установки на крышах и фасадах многоквартирных жилых домов индивидуальных антенн и иных конструкций, реконструкции жилых и (или) нежилых помещений в многоквартирных, блокированных жилых домах, многоквартирных жилых домов, а также нежилых капитальных построек на придомовой территории: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 16.05.2013 № 384 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 21.05.2013, 5/37273.

О некоторых мерах по совершенствованию архитектурной и строительной деятельности: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 20.02.2007 № 223 // Национальный ре-

еєтр правовых актов Рэспублікі Беларусь, 07.03.2007, № 56, 5/24788.

Аб зацвярдзэнні пералікаў матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, уключаных у Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь, якія вызваляюцца ад падатку на нерухомасць, і землі, занятыя якімі, вызваляюцца ад зямельнага падатку і арэнднай платы за зямельныя ўчасткі, што знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці: пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 22.12.2012 № 1194 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 06.01.2013, 5/36696.

Аб некаторых пытаннях стварэння (рэканструкцыі) і прыёмкі твораў манументальнага і манументальна-дэкаратыўнага мастацтва: пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 19.09.2008 № 1372 (рэд. ад 04.05.2012) // Нацыянальны рэестр правовых актов Рэспублікі Беларусь, 01.10.2008, № 235, 5/28395.

Об утверждении Положения о порядке и условиях присвоения статуса историко-мемориального места погребения: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 18.08.2015 № 699 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 21.08.2015, 5/40948.

Об утверждении Положения о порядке разработки, согласования и утверждения градостроительных проектов, проектной документации: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 08.10.2008 № 1476 // Нацыянальны рэестр правовых актов Рэспублікі Беларусь, 17.10.2008, № 248, 5/28493.

Об утверждении Правил благоустройства мемориалов, памятников воинской славы, воинских захоронений и захоронений жертв войн: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 17.09.2018 № 675 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 20.09.2018, 5/45607.

Об утверждении единого перечня административных процедур, осуществляемых государственными органами и иными организациями в отношении юридических лиц и индивидуальных предпринимателей, внесении дополнения в постановление Совета Министров Республики Беларусь от 14 февраля 2009 г. № 193 и признании утратившими силу некоторых постановлений Совета Министров Республики Беларусь: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 17.02.2012 № 156 //

Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 26.03.2012, №35, 5/35330.

О реализации Закона Республики Беларусь «О рекламе»: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 12.11.2007 № 1497 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 23.11.2007, № 278, 5/26146.

Ведамасныя пастановы

Аб Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай радзе па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь: пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 28.12.2016 № 87.

Аб устанаўленні формы пасведчання на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях: пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 28.12.2016 № 88 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 03.02.2017, 8/31747.

Аб устанаўленні форм пашпарта матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці і ахоўнай дошкі і прызнанні страціўшымі сілу некаторых пастаноў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь: пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 28.12.2016 № 89 (ред. от 26.04.2018) // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 22.03.2017, 8/31880.

Аб устанаўленні формы ахоўнага абавязацельства: пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 28.12.2016 № 90 (ред. от 28.04.2018) // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 14.02.2017, 8/31776.

Аб устанаўленні некаторых форм дакументаў на выкананне навукова-даследчых і праектных работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях: пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 26.01.2017 № 5 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь, 15.02.2017, 8/31778.

Аб зацвярджэнні Інструкцыі аб парадку правядзення археалагічных даследаванняў і вядзення палявой дакументацыі пры іх правядзенні, устанаўленні формы ўліковай карткі

археалагічнага артэфакта, уключанага ў рэестр археалагічных артэфактаў, і прызнанні страціўшай сілу пастанова Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі ад 26 лютага 2016 г. № 4 «Аб некаторых мерах па рэалізацыі Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 снежня 2015 г. № 485»: пастанова Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі ад 23.12.2016 № 9 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 08.02.2017, 7/3704.

Об установлении некоторых форм документов по приемке в эксплуатацию недвижимой материальной историко-культурной ценности: постановление Министерства культуры Республики Беларусь от 26.01.2017 № 4 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 14.02.2017, 8/31775.

Об определении перечня документов и (или) сведений, запрашиваемых подчиненными Государственному комитету по имуществу Республики Беларусь государственными организациями при осуществлении административных процедур по заявлениям граждан: постановление Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 09.11.2010 № 63 // Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 22.11.2010, № 277, 8/22936.

Об установлении перечня документов и (или) сведений, запрашиваемых подчиненными Государственному комитету по имуществу Республики Беларусь государственными организациями при осуществлении административных процедур по заявлениям юридических лиц и индивидуальных предпринимателей, и признании утратившим силу постановления Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 25 октября 2011 г. № 59: постановление Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 19.06.2012 № 20 // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 07.07.2012, 8/26093.

Постановление Министерства обороны Республики Беларусь от 09.08.2016 № 17 «Об утверждении Инструкции о порядке государственного учета, переноса воинских захоронений и захоронений жертв войн, регистрации захоронений иностранных военнослужащих на территории Республики Беларусь и ведения автоматизированных банков данных» // Нацыянальны прававой інтэрнет-партал Рэспублікі Беларусь, 21.09.2016, 8/31258.

Міжнародныя дагаворы

Конвенция о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта (вместе с «Исполнительным регламентом Конвенции о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта») / Заключена в г. Гааге 14.05.1954, ратифицирована Указом Президиума Верховного Совета Республики Беларусь от 18.03.1957.

Конвенция Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры «Об охране всемирного культурного и природного наследия» / Заключена в г. Париже 16.11.1972, ратифицирована Указом Президиума Верховного Совета Белорусской ССР от 25.03.1988 № 2124-XI.

Конвенция Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры «О мерах, направленных на запрещение и предупреждение незаконного ввоза, вывоза и передачи права собственности на культурные ценности» / Заключена в г. Париже 14.11.1970, ратифицирована Указом Президиума Верховного Совета Республики Беларусь от 04.02.1988 № 2016-XI.

Подготовка номинаций объектов всемирного наследия (ЮНЕСКО, Второе издание, 2011 г.) [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://icomos.org.ru/images/docs/rukovodstvo_po_podgotovke_nomi_nacii_objektov_vsemirnogo_nasledia.pdf. Дата доступа: 30.08.2019.

Имплементация Конвенции ЮНЕСКО об охране нематериального культурного наследия на национальном уровне: руководства для тренинга (IMP-WM) / [Институт искусствоведения, этнографии и фольклора им. К. Крапивы НАН Беларуси]. – Минск: Право и экономика, 2012. – 194 с.

Конвенция об охране нематериального культурного наследия / Заключена в г. Париже 17.10.2003, ратифицирована Указом Президента Республики Беларусь от 29.12.2004 № 627 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 04.01.2007, № 2, 3/1975.

Основные тексты Международной конвенции об охране нематериального культурного наследия 2003 г. (вместе с Оперативным руководством по выполнению Конвенции об охране нематериального культурного наследия), Штаб-квартира ЮНЕСКО, Париж, 2008 (ред. 2018) [Электронный ресурс]. – Режим

доступа: www.unesco.org/culture/ich/en/directives. – Дата доступа: 05.08.2019.

Дадатковая

Закон БССР об охране и использовании памятников истории и культуры, Минск, 1978.

Закон Республики Беларусь от 13.11.1992 № 1940-ХІІ «Об охране историко-культурного наследия» (в редакции Закона Республики Беларусь от 24 июля 2002 г. №134-3) // Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. – 1992. – № 30. – Ст. 504.

Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь» ад 9 студзеня 2006 г. № 98-3 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. – 17 января 2006 г. – № 2/1195.

Вяртанне: Дакументы і архіўныя матэрыялы па праблемах пошуку і вяртання нацыянальных каштоўнасцей, якія знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь / Беларускі фонд культуры. – Мінск, 1992. – 256 с.

Вяртанне-2: Артыкулы, дакументы і архіўныя матэрыялы па праблемах пошукаў і вяртання нацыянальных каштоўнасцей, якія знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь / Беларускі фонд культуры. – Мінск, 1994. – 270 с.

Вяртанне-3: Зборнік артыкулаў і дакументаў / Беларускі фонд культуры. – Мінск, 1996. – 256 с.

Мальдис, А. И. Нерешенные вопросы возвращения культурных ценностей, вывезенных с белорусской территории во время Первой мировой войны [Электронный ресурс] / А. И. Мальдис. – Режим доступа: <http://www.zviazda.by/ru/node/103914>. – Дата доступа: 21.10.2017.

Мартыненко, И. Э. Международная и национальные правовые системы охраны историко-культурного наследия государств – участников СНГ: учеб. пособие / И. Э. Мартыненко. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2012. – 943 с.

Мартыненко, И. Э. Правовая охрана историко-культурного наследия Республики Беларусь: учеб. пособие / И. Э. Мартыненко. – Гродно: ГрГУ, 2017. – 561 с.

Несцярчук, Л. М. Ахова гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі: Асноўныя этапы фарміравання, сучас. стан і перспектывы / Л. М. Несцярчук. – Мінск: Беларус. тэлеграф. агенцтва, 2003. – 283 с.

Суша, А. А. Міжнародная дзейнасць Беларусі па пытаннях рэстытуцыі культурнай спадчыны / А. А. Суша // Содружество наук. Барановичи-2005: материалы Междунар. науч.-практ. конф. молодых исследователей, Барановичи, 22 февраля 2005 г. В 2 ч. Ч.1 / редкол.: В. И. Кочурко (гл. ред.) [и др.]. – Барановичи: УО «БарГУ», 2005.

Шумейко, М. Ф. Исторические и правовые аспекты реституции белорусских архивов / М. Ф. Шумейко; Департамент по архивам и делопроизводству М-ва юстиции Респ. Беларусь, Белорус. науч.-исслед. ин-т документоведения и архивного дела. – Минск: БелНИИДАД, 2013. – 269 с.

Ходор, Г. Н. Подготовка предложений о расширении Государственного списка историко-культурных ценностей Республики Беларусь: практ. рек. / Г. Н. Ходор // Культура Беларуси: реалии современности: сб. тр. VIII Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. Году малой родины в Республике Беларусь. – Минск, 2019. – С. 538–548.

Рэкамендаваныя метады выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання студэнтаў: лекцыйныя і семінарскія заняткі, а таксама элементы самастойнай работы.

У ліку эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю ў студэнтаў крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; развіцця крытычнага мыслення; праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; метады аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя метадыкі.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыяпрэзентацый па асобных падразделах вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўку да экзамену і інш.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамену.

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне.

Для дыягностыкі атрыманых студэнтамі ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

– тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ў цэлым;

– пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны;

– мультымедыяпрэзентацыі па асобных падраздзелах дысцыпліны;

– выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне экзамену.

Вучэбнае выданне

АХОВА ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці 1-23 01 12
Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(па напрамках)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2022. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 1,81. Ул.-выд. арк. 1,28. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.